

L'INICI DE LES COLÒNIES ESCOLARS A VILAFRANCA DEL Penedès

RESUM

Estudi sobre l'origen de les colònies escolars vilafranquines –de les primeres que es van organitzar a Catalunya– que s'emmarca en un treball més extens sobre els alcaldes de Vilafranca durant la II República en base a la recerca i informació recollida de la premsa local. Per Jaume Bassegoda les hemeroteques donen fe de molt bona part de la història, sobretot de la local, sense la qual no hi ha història global possible.

Es tracta d'una recerca sobre els oblidats alcaldes republicans de la vila, una mostra de la desmemòria vilafranquina sobre la II República: cap carrer o plaça, cap equipament, cap lloc significatiu de la vila porten el nom d'alguna d'aquestes persones, ni tan sols de II República. Durant aquest treball han anat sorgint temes, problemàtiques o situacions amb prou entitat com per tenir un caire monogràfic que, al mateix temps, permet un acostament a la figura dels alcaldes republicans i la seva labor.

Sovint, els fets objectius en història costen de fixar si no es compta amb prou informació. La que aquí apleguem és obtinguda de la premsa escrita, d'actes dels plens municipals, d'un parell de testimonis difuminats pels temps i un petit toc de “coses sentides dir”. Qualsevol rectificació, observació o aportació serà benvinguda.

ABSTRACT

Study on the origin of school camps from Vilafranca -among the first to be organized in Catalonia- that is part of a more extensive work on the mayors of the town during the Second Republic, based on research and information collected from the local press. For Jaume Bassegoda, newspaper archives attest good part of the history, especially the local, without which there is no global history possible.

This is a research on the forgotten Republican mayors of the city, an example of Vilafranca forgetfulness about the Second Republic: any street nor square, no equipment, no significant place in the town are named after some of these people, and even the name of Second Republic does not exist. During this work, issues have emerged, problems or situations with enough entity to have a monographic approach, that, at the same time, have rescued the memory of the Republican mayors and their work.

Often the objective facts in history are difficult to fix if it is not enough information. The information we collect here is obtained from the press, acts of town hall sessions, a couple of witnesses faded by time and a little touch of “things we have heard to say.” Any correction, observation or contribution will be welcome.

Anomenem *colònies* les estades educatives i d'esbarjo dels infants i joves en les quals mestres o monitors realitzen educació no acadèmica a través d'activitats lúdiques, i que s'acostumen a realitzar al llarg de tres o més dies, al voltant d'un edifici anomenat casa de colònies, que és on es pernocta. Aquestes sortides escolars, lluny del centre educatiu i de casa, són gairebé imprescindibles en l'actualitat, però a les primeries del segle passat eren una idea molt nova que es començava a desenvolupar al nostre país.

A Vilafranca aquesta activitat escolar començà amb la II República, tot i que sembla que feia temps que havia despertat interès entre els vilafranquins, sense que en coneiguem cap realització.

Hem cercat diverses fonts d'informació, des dels llibres d'actes de l'Ajuntament de Vilafranca fins a la premsa escrita, especialment la local, en aquestes capçaleres: *Abril* (1931-1934), setmanari d'esquerra de Vilafranca del Penedès en llengua catalana; *Acció* (1923-1956), setmanari catòlic vilafranquí, en llengua catalana; *Diari de Vilanova i la Geltrú*, setmanari vilanoví en llengua catalana i castellana; *El diluvio* (1879-1939), diari republicà i anticlerical barceloní en llengua castellana; *Fructidor* (1909-1930), setmanari vilafranquí, òrgan del Centro Republicano Federal Radical, en castellà i català; *La Vanguardia* (1881) Diari barceloní en llengua castellana; *La Veu de Catalunya* (1899-1937), diari barceloní en català; *Penedès republicà* (1931-1936?), setmanari vilafranquí en català i castellà; *Ressorgiment* (1932-1937?), quinzenal vilafranquí en català.

Van ser alcaldes de Vilafranca durant els anys republicans:

Josep Masachs i Llorach, 1931-1932.

Jaume Bertran i Hero, 1932-1933.

Fèlix Balaguer i Castellet, 1933-1935.

(Interval Fets del 6 Octubre de 1934: Ramon Senabre Bertran, 8 dies, i Manuel Gallego Ortigosa, del novembre de 1934 a l'abril del 1935).

Josep Masachs i Llorach, 1935-1936.

Fèlix Balaguer i Castellet, 1936-1938.

Pau Vidal i Guasch, 1938.

Josep Massana i Nicolau, 1938-1939.

La tan normal escolarització general dels infants d'avui dia data de mitjan segle XIX; es produeix de manera significativa arran de la llei Moyano de 1857. I les colònies, aquesta escapada, complement de l'aula, que s'ha fet imprescindible en l'ensenyament actual, es van introduir en la vida educativa a finals del segle XIX. Barcelona el 1893 va marcar l'inici de les colònies escolars a Catalunya. A Vilafranca, aquesta novetat en l'ensenyament, portar els escolars acabat el curs a gaudir del mar i la muntanya, es féu notar –segons les nostres fonts– cap al 1931. I és l'Ajuntament, i no pas els centres escolars públics o privats, qui es mou i pren la iniciativa perquè els infants de la vila puguin anar de colònies.

1931

Juny

Penedès Republicà, 6-6-1931

A la sessió¹ del dia 3 el regidor Sans fa una proposició d'organització de colònies escolars. En no haver-hi consignació pressupostària per a aquest concepte, “*i donada la premura de temps, s'acorda prendre nota i que es tingui en compte en els pròxims exercicis*”.

1 Aquestes referències a les sessions són la crònica que en fa cada periòdic.

Llibre d'actes

A la sessió del dia 10 el tinent d'alcalde Sr. Armendares insisteix en la situació ressenyada, i proposa per enguany demanar a l'Ajuntament de Barcelona *“la inclusión en sus colonias de algunos niños y niñas de esta población”*, i de ser possible demanar *“la cooperación y ayuda económica de las personas pudientes de esta población”*. La proposta és acceptada.

Penedès Republicà 13-6-1931

El setmanari, en parlar de la sessió del dia 10, palesa aquest acord.

Acció, 27-6-1931

“Del camí. Les colònies escolars”, Noia de Gurri: Parla de la idea ressuscitada de les colònies, de difícil realització per la precarietat econòmica municipal. *“Tindria d'esser el poble, donant-li escalף, aquell que imposés la realització d'una iniciativa tan formosa. Sé d'una parell de ciutadans, tan anònims com abnegats, que s'ha ofert de pagar les despeses ocasionades per l'estada d'un parell de nens a la mar.”* Juntament amb altres donatius menors desitja que es facin possibles les colònies.

Desconeixem de qui era i la data de la *“idea ressuscitada de les colònies”*.

Juliol**Acció, 11-7-1931**

Sessió del 8

Les coses van de pressa, car *“la comissió d'Instrucció Pública exposa la possible organització d'unes colònies escolars vilafranquines [...] i queda nomenada la comissió pro-colònies escolars”*.

Penedès Republicà, 15-7-1931

Sobre la *“probable organització de colònies”*, remarca el transport dels escolars, la possibilitat d'un passatge (preu) col·lectiu molt reduït per a les platges veïnes de la Companyia MZA. El desplaçament, però, no es va fer mai en tren.

Llibre d'Actes.

S'acorda que, amb càrrec al capítol d'Imprevistos del pressupost ordinari, es destinin 1.000 pessetes al projecte.

Fructidor, 18-7-1931

“Consideracions al redós del Projecte de Colònies Escolars”, Magí Rallé. És molt crític amb la fórmula de finançament adoptada pel consistori. “[...] ¿Doncs per què plantejar un projecte com l'esmentat, de tanta transcendència social, un Ajuntament del nou règim republicà i compost aquest per una gran majoria d'homes d'esquerra es recolsa i demana la col·laboració d'elements retrògrads que neguen tot principi de justícia social i cerca la cooperació d'institucions de caritat cristiana i de la junta de ‘dames d'estropajosa?’ ¿Per què s'intenta ressuscitar i donar relleu d'una manera oficiosa a tot això ja bandejat? [...]. *No és així, senyors de la comissió [...] anomenant comissions curals que vagin postulant per les cases dels adinerats una almoïna per acomplir un fi social com se fa una revolució. [...] No acceptem de cap manera el vostre oferiment, el considerem immoral, repetim que els treballadors no volem caritat, demanem justícia. I per a portar a cap aquesta justícia molts de vosaltres sou aquí al Consistori. Compliu amb el vostre deure i amb el mandat que us conferí el poble [...].*”

Acció 1-8-1931

“Municipals”. Sessió del dia 29. Hi ha dues proposicions dels llocs de les colònies: les platges de Coma-ruga o de Torredembarra. *“La Junta de Sanitat, tant per l'estada, com per reunir millors con-*

dicions en tots conceptes” recomana la platja de Torredembarra; però per a alguns pares *“presenta l'inconvenient que couran el menjar i rentaran la roba dels infants unes monges”*; la presidència palesa l'absurd d'aquest inconvenient quan molts d'aquests escolars van a escoles religioses, i s'aprova la proposta de Torredembarra.

Llibre d'actes

Literalment l'acta corrobora la informació del setmanari, però no diu res de la qüestió de l'inconvenient de les monges.

Agost

Acció, 8-8-1931

“Una colònia escolar vilafranquina”. Es publica un llistat dels nens i nenes que van marxar cap a Torredembarra, amb els professors Isabel Bertran, Maria Regull, Manuela Santacana i Napoleó García.

Fructidor 8-8-1931

“Vida y tradición. La salida de nuestra colonia”. *“Muy bien por los Hombres del Consistorio que han organizado una salida escolar; muy bien por los buenos vilafranqueses que con su ayuda metálica han hecho fácil esa fiesta de fraternidad i de humanidad.”*

Acció 14-8-1931

Portada: “La colònia escolar vilafranquina.” *“Una de les obres més destacades –la millor– de l'Ajuntament actual, és, indubtablement, la tramesa a Torredembarra de la primera colònia escolar vilafranquina. Aquesta fina atenció vers els infants, redimeix el municipi (consistori) que avui regeix la nostra vila de la seva actuació apagada i lenta en altres aspectes. [...] Una colònia escolar no és, realment, una gran cosa a moltes poblacions. A Vilafranca, però, representa que el municipi s'ha adonat que era feina de la seva incumbència atendre les necessitats del infants, menys negligibles que les dels adults. [...]. Aquesta colònia escolar d'ara ha estat un primer pas, un bon pas. Tant-de-bo dugui alguna cosa més darrera!”*

Fructidor, 22-8-1931

“Sol, Mar y Juventud”. Els escolars han tornat de les colònies de Torredembarra, les quals s'exhibeixen com un èxit de l'Ajuntament republicà.

Penedès Republicà, 29-8-1931

“Noticiari”. *“Després de disset dies d'estància a la platja de Torredembarra, el dia 20 retornaren a les seves llars els 27 nens i les 31 nenes que constituïren la primera colònia escolar vilafranquina, tots ells molt satisfets i notablement revifats.*

Les despeses generals d'organització i estada a la platja pugen unes 5.400 ptes.”

Acció, 5-9-1931

Municipals Seguiment de la sessió del dia 21: Es presenta la liquidació de despeses de les colònies escolars i es fa una detallada explicació del curs i resultats satisfactori en tots el conceptes. El setmanari publica, sota l'epígraf “Colònies Escolars de Vilafranca – Any 1931”. Liquidació de la Comissió de Cultura: un llistat de les aportacions econòmiques, 5.509,70 pessetes, i un altra de les despeses, 5.399,25 pessetes. Sobrant, 110,95 pessetes.

-*Llibre d'actes* L'acta del Ple d'aquest dia no es fa cap referència a aquest llistat d'aportacions.

Setembre

Abril 5-9-1931

Fitxes Han rebut de l'Ajuntament l'estat de comptes de "la Colònia escolar vilafranquina, que no podem publicar perquè és massa llarg".

1932

Acció, 21-5-1932

"Municipals." A la sessió del dia 18 es planteja *"demanar als municipis forans de la comarca la seva col·laboració perquè tinguin una major amplitud les colònies Escolars que (l'Ajuntament) pensa organitzar aquest estiu"*.

Juny

Penedès Republicà, 10-6-1932

"Festival pro-Colònies Escolars." L'entitat Obrers de l'Ateneu, *"volguent participar en (aquesta) gran obra humanitària, organitza per al dimarts dia 21 una vetllada artística"*.

Acció, 11-6-1932

"Municipals." A la sessió del dia 8 es diu *"que a les colònies escolars hi podran anar alumnes de totes les escoles, sempre que ho necessitin de veritat"*.

Noves. Es publica una nota de l'Alcaldia agraïnt *"a les entitats Casal 'La Principal' i 'Ateneu Obrer' els espectacles en benefici de les Colònies Escolars d'enguany [...] i prega a tots els vilafranquins que facin la seva aportació."*

Acció, 13/25-6-1932

En la primera data s'anuncia i en la segona es dóna compte de la celebració organitzada per l'Ateneu Obrer al Teatre Principal d'una funció en benefici de les colònies.

Abril, 18-6-1932

Colònies escolars. *"En una reunió [...] (d)el Consell Local de primera Ensenyança, Consell Escolar i la Comissió de Cultura de l'Ajuntament, presidida pel senyor Alcalde, tractaren a grans trets els projecte d'organització de les colònies escolars."*

Abril, 25-6-1932

"Aspectes del problema escolar", Joan Juvé. Després de remarcar i elogiar el tarannà del nou ajuntament republicà en comparació amb l'anterior consistori, respecte a l'efectiva realització de les colònies escolars des de l'any anterior, l'autor fa altres consideracions al respecte. *"[...] Enguany pel que llegim [...] sembla que l'èxit, amb l'ajut també de la contribució ciutadana, superarà de bon tros l'anterior. No podem estar-nos, però, de subratllar [...] l'interès vivíssim que hauria d'inspirar a tots els vilafranquins, l'al·legòric i bell dibuix de l'amic Pau Boada (dels segells pro-Colònies escolars). [...] A l'Ajuntament li pertoca ara d'estudiar aquest problema (el finançament de les colònies) per tal d'assegurar en l'avenir i amb mitjans propis, la permanència regular de les colònies. [...] Mentrestant, procurem entre tots alleugerir al tragèdia del fill de l'obrer [...] que viu una vida d'alegria artificial i creix [...] sense cap de les compensacions higièniques i terapèutiques que poden trobar els privilegiats per la fortuna dels seus [...]"*

Teatre. Actuació teatral de l'Ateneu Obrer al Teatre Principal i actuació de la Secció Coral de la mateixa entitat en benefici de les Colònies Escolars.

Juliol

Acció, 2-7-1932; Fructidor, 2-7-1932; Penedès Republicà, 1-7-1932

“Del festival pro-Colònies Escolars.” Es publica una nota de l’Ateneu Obrer donant compte i passant comptes de l’acte, agraint les col·laboracions de totes les entitats, i palesant el rebuig de l’Associació Catòlica.

Acció, 9-7-1932

“Municipals.” Sessió del dia 6: “*El senyor Mestre [...] diu que hi ha uns 300 infants inscrits i que només hi poden anar uns 70 o 80*”. I demana que les colònies siguin de 15 dies i es facin dos torns.

Abril, el dia 16 informa d’aquest ple i diu el mateix sobre els inscrits a les colònies.

Penedès Republicà, 15-7-1932

ACTES I FESTES que tindran lloc en el Grup Escolar de nostra vila durant els dies 15, 16, 18 i 19 del corrent, amb motiu de la terminació del curs i sortida de les Colònies escolars - El Consell Escolar”. De la llarga nota informativa del CE destaca sobre les colònies:

[...] *Els 342 nois i noies inscrits han estat classificats com segueix.*

11 del número 1, 72 del 2 i els altres del 3 i el 4.

El número 1 són nois o noies que ho necessiten en absolut, el 2 són nois o noies que és bona cosa que se’ls atengui, i els números 3 i 4 són nois i noies que poden passar sense anar a fora. [...] 28 nois i noies en total que van a muntanya, a La Llacuna, i 56 nois i noies en total que van a la platja de Torredembarra [...] S’ha posat el dia 20 de l’actual [...] per a la sortida [...].”

Abril, 16-7-1932; Fructidor, 16-7-1932; Acció, 16-7-1932

Publiquen la mateixa part de la informació anterior facilitada pel Consell Escolar que fa referència als 342 nens i nenes inscrits per a les colònies i els que les faran.

Penedès Republicà, 22-7-1932

Es pública una carta de la Comissió de Cultura de l’Ajuntament agraint “*l’ajut moral i econòmic*” del setmanari a les colònies escolars.

Abril, 23-7-1932

Informació. S’anuncia la sortida de les colònies escolars efectuada el dia 20.

Fructidor, 30-7-1932

Sessió del dia 27: “*S’acorda una carta a la Direcció de les Escoles del Bosc, de Barcelona, en agraïment per les atencions rebudes en la visita de les colònies escolars de la vila a dites escoles, convidant alhora als escolars barcelonins a visitar Vilafranca.*”

Agost

Acció, 6-8-1932

“Municipals.” Sessió del dia 3: queixa “*en nom del Consell Escolar, que es procuri que els nois i les noies de les colònies vagin a missa*”. L’alcalde diu que “*se’ls manifestarà [als mestres] el disgust de l’Ajuntament*”.

Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Comissió de Cultura. “*A l’objecte d’evitar que els nostres escolars, sense distinció de cap classe, permanexin inactius el període de vacances*”, es publica un calendari d’activitats estiuenques de banys de sol, dutxes, gimnàstica, excursions i sortides instructives.

Fructidor, 6-8-1932

“Intolerable”. “[...] *El hecho se traduce en pocas palabras y es el de que, durante la estancia de la colonia en aquella población (Torredembarra), a los niños se les ha obligado, quierres que nó, a asistir a toda clase de funciones religiosas, inclusive a comulgar [...].*”

Abril, 13-8-1932

En la crònica de la sessió del dia 3 es reproduceix la protesta per l'assistència de la “*mainada de la colònia de mar (Torredembarra)*” als actes religiosos.

Acció, 13-8-1932

“Noves.” “*Dilluns arribaren de Torredembarra i La Llacuna les dues colònies escolars del municipi vilafranquí. Tots els infants regressaren molt contents i en estat excel·lent de salut.*”

Penedès Republicà, 12-8-1932

“Regreso de las Colonias”. “*El lunes regresaron de Torredembarra y La Llacuna, los dos grupos de Colonias Escolares [...]. La falta de una subvención del gobierno dificultó ampliar el número de escolares a las Colonias como era el deseo de la Comisión.*”

Fructidor 13-8-1932

“*La representació teatral ‘Pro-Colònies Escolars del Penedès’, organitzada per la Societat ‘La Principal’, amb cooperació de la secció d’aficionats i Cultura de la Dona, va obtenir un ingrés de guixeta de Ptes. 460,00 que s’ha entregat íntegrament a profit de les esmentades Colònies.*”

Penedès Republicà, 19-8-1932; Acció, 20-8-1932

Ambdós setmanaris donen la mateixa notícia.

També la Secció Artística del Casino Unió Comercial va fer una representació teatral en benefici de les colònies escolars.

La Vanguardia 14-8-1932

“*Información Regional – Torredembarra.*” S’anuncia la fi de les colònies escolars, remarcant l’interès diari de les autoritats vilafranquines per la salut dels infants.

Penedès Republicà, 19-8-1932

Sessió del dia 17: S’indica que “*es comunicui al metge de Torredembarra la gratitud del Consistori pels seus serveis a la nostra Colònia Escolar.*” Es demana que “*es comunicui al Ministre d’Instrucció Pública el seu [de l’Ajuntament] desagrado per la negativa de donar-nos una subvenció pro-Colònies Escolars, mentre n’han donat a tothom en menys motiu que a Vilafranca.*”

Acció, 20-8-1932

“Municipals.” Sessió del dia 17 (el diari posa dia 10). “*A proposta d’En Guasch es remerciarà als aficionats del Casino, per la funció en profit de les colònies escolars.*” S’acorda donar les gràcies al metge municipal (Josep Sabater Centelles) i altres personalitats de Torredembarra “*per les seves intervencions a profit del nostres escolars.*” També es fa referència a la queixa al Ministre per la manca de subvenció.

Fructidor, 27-8-1932; Abril, 27-8-1931

En la crònica sobre la darrera sessió coincideixen amb els altres setmanaris quant a la felicitació al metge de Torredembarra, l’agraïment al Casino per la funció i la queixa per la manca de subvenció.

Els agraïments surten ara, però aquests serveis mèdics ja havien funcionat en les primeres colònies de 1931. Segons els llibres d’actes de l’ajuntament i de caixa de l’Hospital de Torredem-

barra, el Dr. Sabater n'era el responsable mèdic. Altres metges del municipi i de servei al centre hospitalari, els doctors Josep Ma Bofill i Segio Lucas, possiblement atenguessin també els escolars de colònies. Anecdòticament, pels seus treballs a l'Hospital, aquests metges cobraven poc més de 100 pessetes l'any en aquella època.² (2)

Les colònies escolars no eren pas llavors una activitat de cara a la mainada gaire estesa. De manera que, a més de *La vanguardia*, altres diaris de la capital, com *El diluvio*, també se'n feien ressò.

El diluvio, 7-8-1932

“Crónica de Vilafranca del Penedés: Mañana al atardecer llegaran a esta los niños de las colonias escolares que han disfrutado el verano en Torredembarra y La Llacuna...”

14-8-1932 p.21 *“Esta noche se celebrará en el Casino de la Unión una velada teatral a beneficio de las colonias escolares.se pondrá en escena la obra del insigne dramaturgo Ignacio Iglesias ‘Foc nou’, corriendo la interpretación a cargo de los voluntariosos elementos de la Agrupación Artística Teatral de esta villa”.*

21-8-1932 p.20 L'acord del Ple del dia 17: *“Comunicar al médico de Torredembarra la gratitud del Consistorio por los Servicios prestados a la colonia escolar de Vilafranca”.*

1933

Maig

Acció 3-6-1933

“Municipals”. Sessió del dia 31: No s'ha fet encara la reserva a Torredembarra per a les colònies “per no comptar amb consignació suficient, ja que aquest any no hi ha més que 2.000 ptes. per aquest concepte (l'any passat 4.000), però que es resoldrà aquesta setmana”.

Juny

Ressorgiment, 17-6-1933

Informa que s'està organitzant al Casino Unió Comercial per al dia de Sant Joan un gran festival en profit de les colònies escolars.

Acció, 24-6-1933

“Noves.” Es refereix a aquest mateix acte al Casino *“per avui”*, amb sardanes a la tarda *“a càrrec de la renomada Cobla Catalònia de Barcelona”*, i teatre *“a càrrec del elenc Artístic del Casal Catalanista de Vilanova i Geltrú”.*

Juliol

Acció, 1-7-1933

“Noves.” *“Demà a la nit, en la funció a profit de les colònies escolars que es farà al Casal de La Principal s'estrenarà l'obra del nostre company En Josep Armengol (i Molins) ‘Una vida massa llarga’”.* També es diu que Abril critica a l'Ajuntament per la manera de recaptar diners per les colònies: *“‘Abril’ califica de gentussa els que donen quantitats a profit de les colònies escolars”.*

2 Cal aclarir que aquestes colònies de Vilafranca a Torredembarra, les primeres municipals i posteriorment les catòliques el 1934, com veurem, van estar ubicades en un mateix lloc, a l'Hospital, l'Hospital de la Caritat, el qual era llavors atès per monges, per les Filles de la Caritat de Sant Vicenç de Paul. De manera que quan és parla de monges, de convent o de l'hospital, és tot la mateixa cosa: el nou hospital, en substitució de l'antic des de 1824, de la Fundació Pere Badia (1783); els anys 30 era als afores i avui està pràcticament integrat a la vila i allotjant serveis geriàtrics.

D'altra banda, el Jaume Bassegoda va conèixer el Dr. Sergio Lucas cap als anys 70. El 1976 era metge de la SS de Torredembarra.

Ressorgiment, 1/15-7-1933

Informa de la funció al Casal La Principal a favor de les colònies escolars, *“la qual no meresqué el favor del públic”*.

Acció, 8-7-1933

“Teatres.” La mateixa notícia amb una crítica negativa de la representació del dia 24 de juny al Casal.

Abril, 8-7-1933

“Pro Colònies escolars”. L'autor de la crítica, Pau Parera, sembla no haver vist pas la mateixa funció, car tot és un elogi: *“L'obra és de l'estil que ens agrada més. [...] La interpretació, correcta. [...] El públic, nombrós. [...] L'autor [...] rebé, legítimament, la sanció favorable de l'auditori.”*

Ressorgiment, 15-7-1933

“Municipals.” Sessió del dia 7: *“El senyor Mestres pregunta com està la petició de subvenció per a les colònies escolars, i el Sr. Guitart li contesta dient que està a punt d'arribar una contesta satisfactòria.”*

Penedès Republicà, 28-7-1933 / Abril, Acció i Ressorgiment, 29-7-1933

El Consell local de 1a Ensenyança de la vila fa públiques les dates de les:

Colònies Escolars

Colònies de Mar (Torredembarra). Primera tanda. Sortida dia 31 de juliol.

Colònies de Muntanya (La Llacuna). Sortida dia 7 d'agost.

Colònies de Mar (Torredembarra). Segona tanda. Sortida dia 12 d'agost.

Ressorgiment, 5-8-1933

“Municipals.” Sessió del dia 21. *“El Sr. Guitart diu que de bona tinta sap que de Madrid han concedit 4.000 pessetes per les colònies escolars”*.

També s'informa que *“dimecres tindrà lloc al Teatre Principal, organitzat pel Consell local de Primera ensenyança i a profit de les Colònies Escolars, una representació de l'obra en 4 actes d'En Santiago Rusiñol, ‘La Mare’”*.

Abril, 29-7-1933

“Informació.” Es publiquen igualment les dates de les colònies escolars.

Agost**Ressorgiment, 12-8-1933**

“Municipals.” Sessió del dia 4: *“S'acorda regradar els que intervingueren en el festival pro colònies al Teatre Principal”*.

Abril, 5-8-1933

“Les Colònies Escolars” L'article fa una clara lloança alhora de les colònies i de l'esforç de l'Ajuntament en fer-les possibles. Detalla els responsables, i els horaris i les activitats dels infants aquest dies de colònies a Torredembarra i a la Llacuna.

Ressorgiment, 12-8-1933

“La setmana passada marxà a Torredembarra la primera tanda de les Colònies Escolars de la nostra vila.

“Dilluns passat al matí marxaven cap a la Llacuna els de muntanya i avui marxaran els que formen la segona tanda de mar a Torredembarra.”

Ressorgiment, 26-8-1933

“Municipals.” “El divendres 18-8-1933 el Sr. Guitart convidà a l’Ajuntament a una festa que celebrarà diumenge vinent la colònia escolar de la Llacuna”.

Setembre*Ressorgiment, 16-9-1933*

Informa dels acords presos pel Consell local d’Ensenyança d’efectuar, per als alumnes que no han anat a Colònies, dues excursions, una per als petits a Barcelona, Castelldefels i Sitges, i una altra per als més grans a Santes Creus, Valls i Tarragona.

Novembre*Penedès Republicà, 30-11-1933*

“Del Ayuntamiento”. Havent-se recorregut per poder organitzar les colònies escolars –donada la precarietat econòmica de l’Ajuntament– a les aportacions de “*varias entidades y particulares [...], valdria la pena, y seria hora ya, aunque fuese solamente como satisfacción a los donantes, que el Ayuntamiento o quien deba o debía hacerlo, enviara una nota a la prensa local detallando lo recaudado*”.

1934**Juny***Penedès Republicà 1-4-1934*

Junta local de Protecció de Menors. Recaptació de l’any 1933: hi ha una aportació a Colònies Escolars 750 ptes.

Acció, 9-6-1934

“Municipals.” La Comissió de Govern del dia 30 de maig, entre d’altres acords: “*L’assabentat de l’aprovació, amb data 29 del corrent per la Secció d’Estadística de Barcelona, de la rectificació del Padró d’habitants, amb el següent resultat definitiu: habitants de dret, 10,030 i de fet, 10,263.*”

Gaceta de Madrid, núm.163, 12-6-1934, p.1651 Es publica l’ajuda de la Direcció General de Primera Ensenyança per a les colònies escolars municipals: “*Consejo local de Primera ensenyanza de Villafranca del Panadés (Barcelona), 5.000 pesetas*”.

Es va autoritzar el regidor Enoch Albertí per rebre aquesta subvenció.

Acció, 15-6-1934

Aquest escrit possiblement sigui, d’alguna manera, el tret de sortida per fer unes colònies catòliques. “Ajudem als desvalguts!” A les escoles privades de la vila “*reben ensenyament gratuït molts infants que tenen imperiosa necessitat*” de les colònies escolars.

Les colònies escolars que tots els anys organitza l’Ajuntament no són suficients [...]. Els pares que a les escoles catòliques confien l’educació dels seus fills, han de vetllar per a què aquests no interrompin les pràctiques religioses en l’època de vacances.

Veus ací perquè l’Associació ‘Mutua Escolar Penedès’ d’acord amb els directius dels al·ludits Col·legis s’ha imposat la tasca de portar a la platja, el major nombre possible d’aquells infants desvalguts.

I es demana de la caritat privada els “DINERS” per fer-ho possible.

L'Associació Mútua Escolar Penedès estava formada pels col·legis religiosos del Penedès. Aquesta mena de mutualitats es crearen per donar cobertura legal a les escoles religioses a causa de la Llei de Congregacions Religioses que no permetia l'activitat educativa d'aquests centres.³

Acció, 23-6-1934

"Municipals." Sessió del dia 13: s'assabenta el consistori de la concessió per part del Ministeri d'Instrucció Pública d'una subvenció de 5.000 pessetes per a les colònies. *"Enguany les Colònies Escolars de mar sojornaran a Vilanova i Geltrú".*

Juliol

Acció 14-7-1934

"Colònies Escolars Catòliques organitzades per la Mutua Escolar Penedès". *"Els infants inscrits són en nombre de 84, dels dos sexes i passaran vint-i-un dies a la Platja de Torredembarra allotjant-se al Hospital Civil de la dita Vila marinera".*

Acció 21-7-1934

"La sortida de les Colònies Escolars Catòliques". *"La Colònia està formada exactament per 43 nens i 41 nenes dels col·legis de Sant Ramon, Torres i Bages, Pere Mencia, Murgades (abans Sant Elies), Srta. Raventos, Sant Josep (abans Hospital) i totes les nenes de l'Asil del Carme".*

"Noves." *"Dimecres a dos quarts de 7 de la tarda sortiren de la nostra vila amb una caravana d'autos particulars els 84 infants, d'ambdós sexes, que formen part de les Colònies Escolars Catòliques [...]. Per tal de que els pares [...] puguin visitar-los, s'ha organitzat un autocar pel dimecres vinent, diada de Sant Jaume". "Es troben a la platja de Vilanova des de principis d'aquesta setmana les Colònies Escolars organitzades per l'Ajuntament". "El Consell local de 1a Ensenyança avisa als familiars dels infants que assisteixen a les Colònies Escolars de l'Ajuntament, instal·lades a Vilanova, que demà diumenge a les 2 de la tarda sortiran dos cotxes de davant de 'La Parra' al preu de 3 pessetes anada i tornada". "Pel dia 5 d'agost, s'està preparant al local de l'Associació Catòlica una vetllada d'art i esplai a profit de les Colònies Escolars Catòliques."*

Ressorgiment, 28-7-1934

La llarga notícia descriu molt bé la idea i la filosofia de les Colònies Catòliques, i enalteix la tasca i dedicació de les germanes.

Les nostres colònies

Diem les 'nostres' no perquè deixin d'esser-ho totes les demás colònies escolars de Vilafranca car pensem que a elles deuen haver contribuït tots els contribuents, sinó perquè les 'nostres' estan formades per aquells nens i nenes de les nostres escoles que sense poder obtenir les subvencions oficials que a altres es prodiguen, han estat organitzades per la 'Mutua Escolar Penedès' amb lliure cooperació de tots els estaments de la nostra vila. [...] Heus aquí que el dimecres, dia 18, es reuneixen mares i fills a la Basílica de Santa Maria, per assistir a la Missa Solemne de Comunió que el M. I. Degà els dedicava. [...] Les germanes de Sant Vicens de Paül [...]. Elles han d'esser les mares carinyoses que es desvisquin per la nostra Colònia. [...] La nostra Colònia és modèlica. La pietat dels nostres petits edifica la població. [...] Lloat sigui el Bon Deu.

3 Federació de Joves Cristians de Catalunya. Nascuda al començament del 1931. Volia ésser "un gran moviment de joventuts catòliques", no "adherir a cap partit polític" i "per damunt de tots els partits i les escoles". S'imposà com a lema la frase atribuïda a Torras i Bages "Catalunya serà cristiana o no serà". Malgrat els entrebancs i les suspicàcies de les dretes —que acusaven la Federació de nacionalista i de "modernista" i creien que llevava energies a l'Obra d'Exercicis Parroquials i a les congregacions marianes— i de les esquerres —que consideraven feixista la línia del moviment, caracteritzat per mitings vibrants i reunions multitudinàries—, la FJC s'escampà per totes les diòcesis catalanes. <http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0026244.xml>

Acció 28-7-1934

“Una lletra Pere Soler - E. Lleó: carta oberta al President de la Societat La Principal.” “[...] *La raó que haveu donat per negar-vos a fer la vetllada o festival, es de ben poc pes. La nostra proposició anava encaminada a un fi purament benèfic i a profit d'una cosa creada, de les Colònies Escolars de la Mutua Escolar Penedès, i amb la nostra idea, no creiem donéssiu començ a una sèrie de festivals com veníeu a suposar, per què a Vilafranca no hi ha més que dues Colònies Escolars, i amb aquest acte haurien quedat ambdues ateses per igual i sense tendències de cap mena [...]*”.

Noves. “Sortida d'un autocar”. “*Demà [...] per tal de que els familiars i amics dels infants de les Colònies Escolars Catòliques puguin passar la tarda amb ells a Torredembarra.*

El preu d'anada i tornada (74 quilòmetres) es de 2'75 ptes. I per inscripcions a l'Associació Catòlica”.

Penedès Republicà

El setmanari reproduceix també l'anunci del Consell Local de 1a Ensenyança als familiars dels infants de colònies a Vilanova “*que el proper diumenge sortiran dos cotxes de davant de 'La Parra', el primer a les dues i l'altre a les dues trenta [...], retornaran a la nostra vila el vespre, sortint de Vilanova a les 8”.*

Agost**Diario de Vilanova y Geltrú, 2-8-1934**

“*Després de passar 17 dies en aquesta Vila, han retornat a Vilafranca del Penedès, les colònies escolars. Han estat hostatjats a la Fonda de l'Univers”.*

Fonda del Universo, Hotel Universo i primitivament Cal Fitorra, és tot el mateix. Estava al costat del Museu Víctor Balaguer (Av. V. Balaguer. Estació Renfe - carretera vella de Tarragona). Una fotografia del menjador mostra com podia ser aquest menjador en temps de les colònies, la part antiga de l'actual complex hotelier, Hotel Cesar. Patrimoni Històric, arquitectònic i ambiental de Vilanova i la Geltrú.

Acció, 4-8-1934

“Colònies Escolars Catòliques.” “*El proper dimarts dia 7, arribaran els infants de les Colònies [...] Diumenge, dia 19, a la nit, vetllada a l'Associació Catòlica a profit de les Colònies Escolars Catòliques. Representant-se 'Sant Nicolau a domicili’.*

Acció 11-8-1934

La portada és un elogi total a les Colònies Catòliques.

Les colònies Escolars Catòliques

És per la catòlica Vilafranca una vertadera joia de no dir, l'haver pogut realitzar aquesta expedició de nens i nenes de les escoles lliures de la vila a la platja de Torredembarra [...]. Més d'una vuitantena d'infants, gairebé tots ells de les nostres classes més humils, han estat atesos per unes alades Religioses incansables [...], *vivint una colla de dies immillorables [...] gràcies -cal repetir-ho- únicament a la iniciativa privada, a les aportacions particulars i a la cooperació personalíssima d'una colla d'homes vilafranquins, treballadors. [...] Quan un poble en un moment de la seva història indeturable, pot portar a cap una tasca com la realitzada per 'Mutua Escolar Penedès' sense subvenció oficial de cap mena, entremig de les crítiques miserables dels uns i la gasiveria dels altres, vol dir que encara li queda un caliu de virtualitat i de sacrifici amb el qual n'hi ha prou per fer-lo, una hora o altra, digne d'una gesta gloriosa.*

“L'arribada de les Colònies Escolars Catòliques.” *“Tal com estava previst [...] arribaren els infants [...] que han passat vint-i-un dies a la platja de Torredembarra”.*

Anunci amb nova data: *“Diumenge, dia 26, a la nit, vetllada a l'Associació Catòlica a profit de les Colònies Escolars Catòliques.”*

“Municipals.” Sessió de la Comissió de Govern del dia 1: acord, entre d'altres, de *“satisfer al President del Consell Local de primera Ensenyança la subvenció per a Colònies Escolars”.*

Noves. Arribada de *“Vilanova i la Geltrú (de) les colònies escolars de l'Ajuntament [...] I dimecres sortiran les de muntanya a La Llacuna”.*

Penedès Republicà, 12-8-1934.

“Notes estiuenques”. El setmanari informa de retorn d'unes i altres colònies. *“Han retornat de les platges de Vilanova i Torredembarra les Colònies Escolars que han passat allí unes setmanes reforçant la vida de la nostra quitxalla, enfortint-los el seu esperit i fent-los comprendre els beneficis dels banys de mar, d'una bona alimentació i dels raigs de sol”.*

Ressorgiment, 11-8-1934

L'escrit, com el de la portada d'Acció, no escatima gens les lloances a les colònies catòliques.

“Les Colònies Escolars”. “[...] A quarts de vuit del vespre aparegué pel carrer de la Cort una corrua d'autos particulars que conduïen els petits viatgers. Allí els esperaven les autoritats eclesiàstiques, les juntes de l'Associació Catòlica i de la Mutua Escolar i familiars. Després d'unes paraules de benvinguda del Sr. Degà, es dispersà la colònia [...]. Agraïment a les Germanes de St. Vicens de Paül, Metge, i personal d'aquell establiment i de la població de Torredembarra.”

Aquestes colònies al convent de monges de Torredembarra, del qual ja hem parlat, van ser de 15 dies, només per a nois, els quals van anar-hi en un autocar de ‘La Popular del Panadès’ (el xofer es deia Raventós). Dormien en una habitació molt gran tots junts. Al matí anaven a la platja, a la tarda estaven al pati del convent. S'explica que menjaven moltes truites, i a un noi, el Balaguer, que es menjava la resta de les truites dels seus companys, li van posar el mot de “menga truites”. Els monitors tenien cura dels infants i era molt poc el tracte amb les monges.

Penedès Republicà, 12-8-1934

“Notes estiuenques”. *“Han retornat de les platges de Vilanova i Torredembarra les Colònies Escolars que han passat allí unes setmanes reforçant la vida de la nostra quitxalla, enfortint-los el seu esperit i fent-los comprendre els beneficis dels banys de mar, d'una bona alimentació i dels raigs de sol.”*

La simple notícia, fugint de batusses: entre colònies, doncs, Vilanova va ser la platja de les municipals i Torredembarra la de les catòliques.

Acció, 18-8-1934

Columna editorial en portada sobre si la iniciativa d'establir les colònies a la vila és un mèrit de l'esquerra o de la dreta, i sobre el seu finançament. El cert és que tant les oficials com les catòliques van necessitar aportacions particulars, d'entitats i fer activitats en el seu benefici.

“Les Colònies escolars, encara”. *“Tanmateix, cal que parlem novament de les colònies escolars vilafraquines després de tota la misèria desplegada al seu voltant. [...] La iniciativa de l'organització de les colònies escolars a la nostra vila, és obra de la Comissió d'instrucció de l'Ajuntament de l'any 1931, en la qual hi havia homes de la minoria que no són de l'Esquerra. [...] Quant als organitzadors i cooperadors de les colònies de les escoles d'ensenyament lliure de la població, després de les oficials de l'Ajuntament -les quals han descuidat fins i tot els pobres infants dels establiments benèfics de la vila- [...], s'han volgut cuidar de l'estiueig d'una gran munió d'infants, que els elements oficials, tot i les subvencions quantioses, no podien o no volien tenir-ne cura. [...]”*

“Municipals”. Sessió de la Comissió de Govern del dia 8: *“Agrair a l'Ajuntament de Vilanova i la*

Geltrú les atencions dispensades a la colònia escolar.”

“Noves”. *“Les colònies escolars que dijous de la setmana passada marxaren cap a la Llacuna, i que són organitzades per l'Ajuntament, les componen uns 30 escolars de les Escoles Graduades.”*

Acció, 25-8-1934

Portada. *“Associació Catòlica anuncia, per demà, la Vetllada d'Art i Esplai que presentaran Els amics de l'Art de la F.J.C a profit de les Colònies Escolars de la Mutua Escolar del Penedès.”*

Acció, 29-8-1934

“Noves”. Diu d'aquesta vetllada que *“fou un èxit, els salons s'ompliren d gom a gom i tots els que van prendre'n part a l'execució del programa foren molt aplaudits”.*

Abril, 29-8-1934

Anàlisi de l'origen de les colònies escolars de la vila, i dura crítica a les catòliques.

“A propòsit de les colònies escolars catòliques – J. B.” “[...] L'any 1932 s'organitzaren per primera vegada a Vilafranca colònies escolars. La iniciativa partí de l'Ajuntament. Era el segon any de la República. [...] Dos fets, doncs, a remarcar: les primeres colònies escolars vilafranquines les organitzà l'Ajuntament; mai no s'ha denegat la inscripció a les colònies municipals a un infant que assistís a col·legis particulars. [...] Si hem de parlar de sectarisme en les colònies escolars, no n'hi ha hagut enlloc més que en aquelles que pròpiament s'han anomenat catòliques. [...] Volen dir-nos, els que tingui memòria i bona voluntat, si mai, abans que un Ajuntament d'esquerra organitzés colònies escolars, la gent catòlica havia tingut la bona idea de organitzar-ne? [...]. Aleshores hauria anat bé que haguessin predicat amb l'exemple. [...] Es desprèn un fet: incontrovertible: les esquerres no fan distincions en les obres benèfiques; les dretes només saben afavorir aquells que pensen com elles o aquells que les serveixen [...]”

1935

Juny

Ressorgiment, 15-6-1935

“Mútua Escolar – Colònies Escolars”. *“Al reemprendre aquest Mutua els treballs de l'organització de la colònia escolar del present any i animada per l'èxit obtingut en el passat curs per el coneixement del públic en general s'acompanya en el present número una relació detallada del ingressos i despeses ocasionades per les colònies organitzades en el curs passat, de les quals fruïren 86 infants d'ambdós sexes, la majoria d'ells completament gratuïts.”*

Acció, 15-6-1935

En un full intercalat al mig del setmanari, l'Associació Mútua Escolar Penedès *“expressa el seu agraïment a totes aquelles persones i entitats”* per la seva contribució en l'èxit de la Colònia d'estiu i fa pública la liquidació econòmica.

Juliol

La Vanguardia, 12-7-1935

Torredembarra, vila triada per estiuers i colònies escolars *“entre ellas las de Barbastro, y dentro de unos días llegarán las de Lérida, Villafranca del Panadés y Tárrega”.*

Ressorgiment, 13-7-1935

“Les colònies Escolars Catòliques”. S'anuncia la preparació de les colònies d'aquest estiu, palesant el bé que representen per als infants i també que caldrà l'aportació econòmica voluntària dels vilafranquins. *“Novament la Mútua Escolar Penedès amb l'activa cooperació del grup Fejocista (4)*

Torres i Bages, l'Acció Social catòlica femenina de la nostra vila, es disposa a moure la seva organització per tal que els infants necessitats físicament i econòmicament puguin gaudir d'uns dies de repòs i d'emmagatzement de salut vora la mar plàcida de Torredembarra.

És una tasca meritíssima, però també d'un gran pes anar trucant de porta –demanat caritat– en recerca de diners per aquestes colònies privades.”

Acció, 27-7-1935

“Noves”. “El dilluns dia 5 d'agost, sortiran cap a Torredembarra les Colònies Escolars Catòliques organitzades per la Mutua escolar Penedès amb la col·laboració del Grup Torres i Bages de la F.J.C.”

Agost

Acció, 3-8-1935

Portada. *“Les colònies escolars catòliques”*. El setmanari religiós fa una clara lloança de les colònies, les seves colònies, i de la filosofia que les empara.

“Mútua Escolar Penedès”, p. 2.

“Les colònies escolars catòliques organitzades per la M.E.P. Sortiran, si a Déu plau, el proper dilluns dia 5 a les quatre de la tarda del pati de l'Associació Catòlica cap a Torredembarra.

Demà diumenge, a les nou del matí assistiran tots els infants de les colònies a la missa de 9 de l'església de Sant Francesc i després es reuniran tots per a rebre les últimes instruccions.

La tornada serà el dia 26 del mateix mes d'agost.

Cal que tots els nens tinguin l'equip preparat per a la sortida, el qual ha de compondre's de dues mudades interiors, dues camises kaki i pantalons, una bata, 3 parells d'espardenyes, vestit de bany, capell de roba, tovallola i mocadors.

Les nenes hauran de portar-se tres bates.

Són molts els particulars que han ofert generosament llurs cotxes per a transportar els petits escolars”.

“Noves”. “S'estan organitzant per aquests dies la sortida de les colònies escolars organitzades per el nostre Ajuntament. Les de muntanya enguany també s'instal·laran a La Llacuna i les de mar aniran diàriament a la platja de El Pinar de Sant Salvador (El Vendrell) retornant, aquestes, cada dia a les seves llars”.

Acció, 10-8-1935

“Noves”. Es confirma la sortida de les Colònies escolars catòliques... i de les altres: “Els infants de les Colònies de mar organitzades per l'Ajuntament, des de dilluns passat, surten cada matí en dos magnífics autocars cap a la platja de Sant Vicenç i retornen a tres quarts de vuit del vespre”. Sortien de la Rambla de Francesc Macià (avui Rbla. Ntra. Sra.); possiblement un dels autocars era un Hispano Suiza T-1674.

Penedès Republicà, 10-8-1935

“Noticiari”. “El lunes salieron para la playa de San Vicente los grupos de la colonia escolar. Fueron despedidos por la autoridades y gran número de ciudadanos, y acompañados en los autocars por los directivos del Patronato. También han salido para la playa de Torredembarra los grupos de la colonia escolar organizada por la ‘Mutua Escolar del Penedés’. Fueron llevados en coches particulares, dominando gran entusiasmo en el momento de salida.”

Acció, 17-8-1935

“Municipals”. “En la sessió que celebrà el dia 13 la Comissió de Govern⁴, prengué entre altres

⁴ Arran dels Fets del 6 d'octubre de 1934, ordinàriament no es celebren plens i els acords de l'Ajuntament es prenen en sessions de la Comissió de Govern.

acords, els següents: Posar a la disposició del Conseller-Regidor de cultura la quantitat de quatre mil ptes. que figuren en pressupost per les atencions de les Colònies escolars d'enguany”.

“Noves”. “Les colònies escolars de muntanya organitzades per l'Ajuntament, sortiren dilluns passat en autòmibus cap a La Llacuna. Les de mar continuen anat diàriament a la platja de Sant Vicenç. - Les notícies rebudes dels infants de les colònies escolars catòliques instal·lades a Torredembarra, són satisfactòries, continuant feliçment els seu sojorn a la platja, essent objecte de tota mena d'atencions per part de les autoritats i veïns d'aquella població.

En les passades festes han rebut la visita de molts dels seus familiars i el dia de l'Assumpció de la Verge, foren generosament obsequiats amb postres de pasteleria per l'establiment Forn Novell de la nostra població.

El dilluns 26 estaran de retorn, havent estat a la dita població, 21 dies, gràcies a la Mutua Escolar Penedès i el Grup Torres i Bages que amb un esforç digne d'elogi estan recaptant cabals per a sostenir aquestes colònies.”

Tenim un testimoni d'aquestes colònies de l'any 1935 a la Llacuna. El Sr. Antoni Rovira i Claramunt (antic treballador de l'empresa Virben, ja desapareguda, i membre de l'Agrupació Fotogràfica del Casal). Tenia llavors 8 anys, assistí a aquestes colònies i explica el següent de la seva estada:

“Érem a Ca l'Americano uns 15 dies. Al matí anàvem a caminar per les fonts del terme municipal, i a la tarda a jugar als camps propers. Es menjava molt bé. Es pagaven unes 4 o 5 pessetes al dia.

“Hi havia nois i noies i teníem un monitor per als nens i dues monitores per a les nenes. Dormíem al pis de dalt de la fonda; els llits estaven en filera; a una part de l'habitació hi dormíem els nens, i a l'altra, en un cantó de l'habitació, les nenes”.

Els nens i nenes de les colònies anaven a banyar-se al pèlag de la Font del Pla Novell. Aquesta bassa era per regar els horts. El conjunt encara es pot veure en el mateix lloc; sortint de Ca l'Americano, en direcció a Sant Joan de Mediona, passant per cal Mangano (la casa de l'exjugador del Barça Palau), a la finca Els Casals es troba la font d'on sortia, i surt encara, l'aigua, la Font del Pla Novell.

El Sr. Rovira diu que passaren unes bones vacances a la Llacuna.

Hi ha una fotografia del grup de joves d'aquestes colònies feta en una bassa on anaven a banyar-se i s'han identificat alguns dels nois i noies.

L'hivern de 2011 recollírem també aquest petit testimoni de les colònies de mar a Sant Vicenç. Cal tenir en compte que el 1935 Sant Vicenç de Calders, amb la seva platja de Coma-ruga, era municipi, i després de la guerra desaparegué en agregar-se al del Vendrell. Les platges de Sant Salvador i Sant Vicenç -avui amb el nom consolidat de Coma-ruga- són pràcticament a tocar i no gaire lluny de les platges de Calafell

Això explicava en Josep Arnabat Bertran, un nen de llavors 8 anys. Per una sèrie de circumstàncies, el Josep es quedava a dormir a casa d'un capellà, Mn. Josep, el qual era amic de Mn. Maideu, l'organista de Santa Maria. Primer havia anat a escola a les monges de l'Hospital, i després al col·legi de Sant Ramon fins als 12 anys. Tot plegat, i atenent als enfrontaments i polèmiques de l'època entre colònies escolars de l'Ajuntament o colònies escolars catòliques, ens faria pensar que el nen Josep Arnabat hauria d'haver anat a les colònies religioses..., i va anar a les laiques de l'Ajuntament. I tot sembla ser per raons de proximitat domiciliària i d'amistat amb el regidor Sr. Parera (Jaume Parera Ràfols).

Segons explica el Josep, anaven a Sant Vicenç al matí i tornaven més o menys a tres quarts de vuit del vespre. L'autocar que els traslladava podria ser dels llavors associats Sivill / Piña-

na (Autòmnibus Piñana, la mateixa empresa d'autobusos La Popular del Panadés uns anys abans, com s'ha dit, avui Autocars del Penedès, SA).

A mà esquerra del llac hi havia un restaurant, que era on dinaven, i dinaven molt bé. Un dia el Sr. Parera els va anar a veure i van fer un gran dinar. Durant el matí es banyaven a la platja. A la tarda, anaven a jugar al Sanatori de Sant Joan de Déu (Calafell), i jugaven amb els nens internats. Com a anècdota, explica que jugaven a futbol i sempre guanyaven els nens de Sant Joan de Déu. El monitors eren mestres de les Escoles Graduades. En aquestes colònies també hi havia Josep Parés, el Bitxac, de la desapareguda llibreria/quiosc de la Rambla de Nostra Senyora. El Josep Arnabat té un bon record d'aquestes colònies.

Acció, 29-8-1935

“Les colònies escolars catòliques”. *“Després d'acampar feliçment tres setmanes a la platja de Torredembarra, van arribar a la nostra vila les Colònies escolars catòliques organitzades per la Mútua escolar Penedès [...]; tot seguit es detalla la cerimònia de la recepció a la seu d'Acció Catòlica.”*

Octubre

Acció, 5-10-1935

S'anuncia “una vetllada teatral a profit de les Colònies Escolars Catòliques pel dia 6 d'octubre del 1935 al local de l'Acció Catòlica”, a càrrec de la Federació de Joves Cristians, amb l'obra *Foc en el món*.

1936

Acció 11-7-1936

“Municipals”. Acord, entre d'altres, de la Comissió de Govern: *“L'enterat d'una lletra del Diputat Sr. Ragasol, acompanyant un escrit de la Direcció General de primera Ensenyança concedint una subvenció de 5000 ptes. per Colònies Escolars, fent constar l'agraïment del Sr. Ragasol al Director General”*.

“Noves”. *“Dimecres al matí marxaren amb tres autocars cap a Vilanova i La Geltrú, els nens i nenes de les colònies escolars de mar de la nostra vila. Aquest any estaran 21 dies a la platja de la veïna vila”*.

A Vilanova els nens i les nenes de les colònies van estar hostatjats a l'Hotel Univers, com ja havien fet el 1934. Es diu que menjaven molt bé i que passaven el matí a la platja.

Poc després, les colònies quedaren suspeses arran del cop d'estat del 18 de juliol, i els infants retornaren a Vilafranca.

De tota manera, aquests nens i nenes, segons alguns testimonis de l'època, durant aquest estiu varen fer algunes activitats de lleure al Tivoli. Unes colònies escapçades.

No hem localitzat cap dada que ens assegurí que el 1937 es vagi fer cap activitat assimilable o semblant a les colònies escolars.

Altrament, l'any 1938, segons es diu a *Història de Vilafranca*,⁵ p. 405, “amb el suport d'Acció Protectora Escolar, l'Ajuntament ha organitzat les Colònies Escolars permanents a la Font del Bosc (Mediona), inaugurades el dia 26 de juny de 1938”.

5 Història de Vilafranca del Penedès. Ramon Arnabat i Jordi Vidal (coordinadors) Aldana, S. L. Vilafranca del Penedès. 2008

Fructidor, 16-7-1938

Acció Protectora Escolar. Inauguració de les Colònies Previament invitats el passat dia 26 assistirem a la inauguració de les Colònies Escolars Permanents, per a infants d'aquesta vila instal·lades aprop de la 'Font del Bosc' i patrocinades per l'Acció Protectora Escolar i el Consell Municipal d'aquesta vila.

Restarem admirats de l'encert tingut en escollir potser el lloc més pintoresc i sà del Penedès, i relativament aprop de nostra vila (18 km.). Constatarem que el més important és la canalització del sobrant d'aigua de la Font del Bosc, al mateix xalet havent-hi construït un gran dipòsit. És de molt bon gust la instal·lació i pintat del menjador i la cuina. També és molt interessant la sala de bany, amb banyera i sis lavabos individuals; la sala de descans amb una pila de joguines i les habitacions per a dormir amb llur llit per a cada infant.

De moment la colònia la componen disset infants, i encara que degut a les actuals circumstàncies és molt difícil llur manutenció, si la part econòmica no falla, es faran obres per ampliar la cabuda de més infants.

Felicitem al Consell Directiu d'Acció Protectora Escola per l'entusiasme i decisió posats en reixir en tan transcendental obra i esperem que no defalliran per a continuar-la.

www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0026244.xml

COLÒNIES MUNICIPALS DE MAR A VILANOVA I LA GELTRÚ. 1934 I 1936

Fonda Universo de Vilanova i la Geltrú

INVENTARI DEL PATRIMONI HISTÒRIC, ARQUITECTÒNIC I AMBIENTAL-VILANOVA I LA GELTRÚ

Font: Antics hostals de camí ral: Fonda Universo – Hotel Cesar (Vilanova i la Geltrú).
hostals.blogspot.com/2016/07/hostal-solvi-vilanova-i-la-geltru.html

Foto/Posta de Jaume Bassegoda. (Data al revers, 1963). (Col. Jaume Bassegoda)
El detall del menjador és dels anys 50, i amb no gaires variacions respecte del que tenia en les colònies vilafranquines.

COLÒNIES ESCOLARS MUNICIPALS DE MUNTANYA A LA LLACUNA. 1935

El grup de nois i noies amb els monitors. Foto de Jaume Bassegoda. (Col. Jaume Bassegoda).